

Avsnitt 83: Tre rektorer om kollegialt lärande i förskolan

INFORÖST: Vi på Specialpedagogiska skolmyndigheten arbetar för att alla barn, elever och vuxenstuderande oavsett funktionsförmåga ska nå målen för sin utbildning. I podden Lika värde förklarar, fördjupar och diskuterar vi specialpedagogik och ger goda råd till dig som arbetar i eller har barn som går i förskolan och skolan. Om du vill veta mer om SPSM och vilket stöd vi erbjuder, gå in på vår webbplats [SPSM.se](https://www.spsm.se) och följ oss i sociala medier. Fler avsnitt av podden Lika Värde hittar du på [SPSM.se](https://www.spsm.se) och där poddar finns.

ERIKA: Hej och välkomna till Specialpedagogiska Skolmyndighetens podd Lika Värde. Idag har jag med mig tre spännande gäster i samtalet och vi kommer att prata om ledarskap i förskolan och hur man som rektor kan jobba med att bana väg för förändring och utveckling i den egna verksamheten, med siktet inställt på barnens lärande. Jag heter Erika Bergman och arbetar på SPSM och med mig har jag Anna Wallin från Hässleholm, Malin Mauritzson från Laholm och Ann-Charlotte Jonsson från Halmstad, ni arbetar alla tre som rektorer. Och jag vill börja med att säga varmt välkomna till er.

ANN-CHARLOTTE: Tack.

MALIN: Tack så mycket.

ANNA: Tack, tack.

ERIKA: Och ni har ju varit med i en forskningscirkel som vi också har berättat om i ett poddsamtal och den här forskningscirkeln har ju haft fokus på ledarskap och verksamhetsutveckling och förändringsarbete, och det finns också ... det här är kopplat till SPSM:s och Skolverkets uppdrag Specialpedagogik för lärande som har fokus för kompetensutveckling i specialpedagogiska frågor. Jag skulle vilja börja med att fråga er, kan man förklara vad kollegialt lärande är för någonting?

ANN-CHARLOTTE: Det är inte så lätt att sätta ord på det, vad skiljer kollegialt görande från kollegialt lärande? Någonstans så tror jag att vi måste in i det allihopa. Som rektor är det nog väldigt lätt att tänka att det är någon annan som ska lära sig, att vi ska lära ut någonting eller tänka att det är våra pedagoger som behöver lära sig. Men det här är också kopplat till det vi pratar mycket om i skolsystemet idag, att utgå från barnens behov, och kopplat till det, utgå från vilka behov vi själva har av lärande, och att man går hela vägen upp till rektorsnivå. ”Vad är det jag behöver lära mig för att lärandet ska ske i alla led?” Och något som jag tänker att vi också har lyft SPL, det är ju värdet i hur vi kommunicerar med varandra, att kommunicera med text tillsammans som vi har provat och som vi sen också har iscensatt hos våra kollegor. Ta tillvara erfarenheter, som man sen också borrar och reflekterar i och där får man också hjälp med specialpedagogik för lärande, reflektionsfrågorna som finns i det här materialet och så vidare, och stanna upp

där och borra lite mer i det som man har gjort och det man har tänkt och det har känns. Vrida och vända lite mer på det än vad man kanske gör till vardags. Och i erfarenhetsutbytet möta kollegor som har samma jobb som man själv har fast man inte jobbar på samma arbetsplats, det tänker jag också spelar jättestor roll. Att det här sker i något slags utvidgat team, och det här utvidgade teamet, det är också för oss rektorer då i forskningscirkeln. Och förhoppningsvis där så sker någon förändrad förståelse som också gör att man förändrar sin handling, man förändrar sin syn på de fenomen man är med om i alla leden. Och det är lätt att prata om men det är faktiskt rätt svårt att få till och tar ju både tid och är kanske svårare och jobbigare än vad vi egentligen tror, att gå mot sina gamla vanor och sina gamla tankespråk.

ERIKA: Mm. Vill ni lägga till nånting där, Malin och Anna?

MALIN: Lotta sa det mesta men jag tänker också det här att förstå kollegialt lärande, just det här att lära med och av varandra, att våga dela och våga ta till sig. Jag tror att förskolans pedagoger är väldigt duktiga på att dela med sig till varandra utav sin verksamhet, så att få till kollegialt lärande är ju en utmaning för oss rektorer, att skapa förutsättningar. Och det som Lotta också var inne på, att befästa det så att man ser ett resultat av det, så att det leder till någon form utav utveckling som gynnar barnen i deras lärande och utveckling. Jag håller med där, att det kan låta enkelt men det ska leda till någonting vidare också.

2023-01-11

Dnr

- ANNA: Ja, jag tänker mycket på den kompetens som finns ute i arbetslagen, när man jobbar med kollegialt lärande så tar vi ju verkligen del av den och lyfter varandra, det har blivit väldigt tydligt i mina arbetslag. Och också det här att man vidgar begreppen och vidgar grupperna som man sitter i, man sitter inte i sitt lilla arbetslag utan man diskuterar med andra kollegor på förskolan, och kanske andra kollegor på andra förskolor, och tillsammans så blir det ett vidgat lärande.
- ERIKA: Att man får tillgång till fler helt enkelt.
- ANNA: Ja, och fördelar den kunskap som man besitter. Och precis som vi gör här nu, att man spinner vidare på varandras tankar och den kunskap som redan finns och tillsammans skapar vi ännu mer kunskap och fördjupar det ännu mer.
- ERIKA: Mm. Hur har ni jobbar just med det kollegiala lärandet i era respektive verksamheter?
- ANNA: Vi har ju använt oss av Skolverkets moduler. För mig som rektor har det varit ett väldigt tacksamt sätt att arbeta för där finns ju en tydlig struktur, det finns ett färdigt material. Det blir ju aktionsforskning, det är ju uppbyggt på det sättet, med planera, agera, observera och reflektera. Så där finns ju väldigt mycket färdigt. Och sen tar man och skruvar på det och gör om så att det passar just specifikt mina förskolors behov. När man hittat rutinen och hittat strukturen, det kräver ju ganska mycket arbete i början för det kan vara svåra

2023-01-11

Dnr

begrepp att förstå sig på, just när man är inne i Skolverkets moduler. Men när det väl sitter och strukturen blir tydlig för alla har det varit väldigt gynnsamt. De här modulerna arbetar man ju med under en längre tid, det är ju inga kortsiktiga insatser utan det blir väldigt långsiktigt och det tror jag är väldigt viktigt när man jobbar med kollegialt lärande, och utvecklingsarbete i stort också.

ERIKA: Mm, vad säger ni andra?

MALIN: Just att använda den här modulen och det sättet, det har vi gjort i Laholms kommun som stort när vi har utbildat pedagogerna i kommunen där vi har haft tvärgrupper mellan olika förskolor. Det har visat ett gott resultat, pedagogerna är väldigt nöjda att både få dela med sig och få med sig mycket tillbaka. I den egna verksamheten på mina förskolor, där har vi jobbar dels vid APT och planeringstillfällen, studiedagar, lyfta goda exempel och försöka ställa nyfikna frågor för att komma vidare också och undra så att man kan få både dela med sig och få lyssna in, reflektera och ge någonting tillbaka. Kollegialt lärande, arbete, är ju ett ständigt pågående arbete så att det gäller också att ta vara på och anamma det så att man har möjlighet till reflektion och kan ta till sig och använda det i det praktiska dagliga.

ANN-CHARLOTTE: Och i Specialpedagogik för lärande lägger vi också till någonting som jag tänker är otroligt viktigt för att prata om lärande och det är ju en röst till, alltså forskare som är inne och undersöker det här fältet och

som relaterar till annan forskning som vi inte alltid har tillgång till. Så vi räcker till, till viss del, bara i erfarenhetsutbytet och att möta andra men det blir ju inte mer än det vi har tillsammans. Så att vi behöver också lägga in, vad säger då forskare om det här fältet i förskolans kontext? Och för att det ska bli ett lärande måste man också utmana förgivettaganden, för det är risken i det här när vi också träffar ... när vi för samman pedagoger. Man känner igen sig i varandra och så säger man ”åh, gör ni också så, det gör vi med”. Och så kan det blir ett fundament för att ”ja, men då gör vi nog rätt för flera gör på samma sätt”. Men då glömmet vi också bort förskolans tradition av aktivitetsstyrning till exempel. Och det här är ett sätt att bryta det, att det är inte bara aktiviteter utan det här är en satsning som behöver tränga in i alla förskolans processer, och det är också därför det tar lite tid. Och kanske också att det inte alltid är så himla skönt med kollegialt lärande, det är inte så varmt och mysigt hela tiden utan det är också att bli förbryllad och ibland faktiskt också lite förbannad när det krockar för mycket med det som man kanske är inne i. Och det ska ju en ledare hålla om och stå ut med, alla de här friktionsytorna som också kan uppstå, och kanske måste uppstå för att det faktiskt ska bli en förändring och en förändrad tanke.

ERIKA:

Just det, att det också finns någonting utmanande i det och att det behöver man ha också.

ANN-CHARLOTTE: Ja, jag tänker det, att blir det för bekräftande och för skönt och bekvämt så tror jag nog att kanske vi är inne i fel satsning. Då är det väl någonting som kanske redan flyter på och det är väl det som är det svåra när vi pratar utveckling, att utveckling sker ... det är inte alltid säkert att det sker så stora förändringar för att man håller på med ett utvecklingsarbete, utan det är ju ett förändringsarbete, någonting ska ju bli annorlunda än vad det var innan.

ERIKA: Men vad är det ni ser då? Om ni tittar på era respektive verksamheter, vad är det ni tycker har varit framgångsfaktorerna i just det här förändringsarbetet som ju faktiskt kan vara både utmanande och skava lite grann också?

MALIN: Direkt tänker jag nog möjlighet till reflektion, uppföljning, återkoppling, att få syn och synliggöra det som man står i idag i det dagliga, och det är ju lite det som det här att faktiskt våga titta närmre på sitt eget, ”gör vi det vi tror vi gör eller är det bara ... måste vi göra det på något annat sätt?” Jag tror att framgångsfaktorerna är just modet att våga lyfta på det här stenarna, och att inte ha för bråttom, för det tänker jag också är mycket ... När våra pedagoger får vara med i en sån här satsning, nu var det SPL men det kan ju vara andra förändringsarbeten vi går in i, det är det här att faktiskt få landa och våga ta den tiden de behöver för att det faktiskt ska bli en rejäl förändring i det arbetet de genomför tillsammans med barnen. Syftet är att det ska bli skillnad för barnet och

barnen och det är där vi måste ... Det är inte bara pedagogerna som ska ändra på någonting utan vi ska ju se ett resultat av det i det arbetet som barnen får ta del av varje dag.

ERIKA: Vad säger ni andra?

ANNA: Jag tänker också, precis som du säger Malin, att det är ju ingen självklarhet att förändringsarbetet tas emot med öppna armar, för man kan ju vara trygg i det man redan gör. Och det tänker jag att man som rektor också kan känna in sig i, så det är nog väldigt mänskligt, att det är tryggt och skönt i det man redan kan. Men när vi ska förändra ett görande, ett kunnande på djupet så beger vi oss ut på ny mark, det kan vara väldigt osäkert och man kan ju uppleva en kompetensförlust också, att ”nej, men jag har varit så trygg i mitt arbete, jag vet vad jag gör, men nu ska jag göra någonting annorlunda”, det kan vara väldigt obehagligt. Och där behöver vi ju ge pedagogerna tid. För när vi sitter som rektorer i vårt planeringsarbete så hinner vi bolla fram och tillbaka och tänka till. Sen när vi ska genomföra det med pedagogerna, då vill vi se resultat så snabbt, men det måste även få ta tid där. Och jag tycker just steget där man implementerar och presenterar ett utvecklingsarbete som man ska in i, att det är så otroligt viktigt att berätta och få alla med på tåget, varför gör vi det här, varför behöver vi gå in i den här satsningen exempelvis med Specialpedagogik för lärande, så att man inte hoppar över det steget.

ANN-CHARLOTTE: Och det är det som jag upplever som en stor skillnad och kanske då en faktor som verkligen spelar roll, det är att i Specialpedagogik för lärande så är siktet så tydligt riktat på att det ska ske en förändring för barnen. Och det kan jag väl säga att jag har också varit inne i utvecklingsarbeten som kanske berört pedagogerna, rektorn, men egentligen kanske inte gjort jättestor skillnad för barnen. Så att det har hjälpt mig att sätta fokus på, ”hur kommer det här hela vägen ut till barnen och hur kan vi se att barnen påverkas av det vi gör på ett positivt sätt?” Så det blir en annan arena. Och det är lite där jag tror att vi ibland kan gå lite vilse, att vi har projekt, och kanske projektinriktat arbete så mycket på gruppnivå så att de här barnen som vi behöver anpassa verksamheten för och jobba differentierat kring, blir istället ett problem, en störning. Och störningar ska man kanske också vara rädd om emellanåt, för det är också de som talar om att ”det här går inte så himla bra, här behöver vi faktiskt göra förändringar”. Och det är väl det jag hör hos min personal också, att vi har inte fått ordning på det här, men man ställer sig lite andra frågor. För jag hör oftare nu att ”hur sjutton får vi med det här barnet? Och hur ska vi nu ändra så att de här blir engagerade?” Och tidigare har det nog mer varit att ”vi behöver lite mer resurser för att det här går inte så himla bra”. Så det är också härligt att se hur mitt kollegium och jag själv mer riktar blicken inåt mot mig, mot oss. Och jag som ledare har också sett lite mer osmickrande drag i mitt ledarskap, där jag har talat ... Jag har haft jättefina PowerPoints och berättat

2023-01-11

Dnr

om alla böcker jag har läst och det har inte gett så bra effekter. Men när vi då förändrar, att det faktiskt sker ett samtal med riktning på de barnen vi har i barngruppen, så blir också resultatet annorlunda. Så jag vill nog påstå att den här satsningen också har hjälpt mig att utveckla mitt ledarskap.

MALIN: Det är ju det, en framgångsfaktor som också har spelat stor roll, det är ju just rektorsledarskap och hur vi utövar det. Jag tror att jag under mina år som rektor har jobbat med differentierat ledarskap men det har blivit tydligare nu i och med att vi har gått in i dels forskningscirkeln men också den här kompetensutvecklingen som vi har varit inne i. Och det krokas ju arm med det som vi förväntar oss att våra pedagoger ska jobba med med barnen. Låter kanske lite klyschigt men det är ju så det är. Jag kan ju inte vara en och samma ledare till alla utan jag måste ju utgå från vad mina pedagoger behöver utav sin rektor. Och i det ledet vidare sen behöver de få mandat att leda ifrån den riktning som vi tillsammans har stakat ut, att ”det är det här vi behöver på vår förskola för att det ska komma till bästa gagn för barnen”.

ERIKA: Men hur kan man då tänka och göra när det kommer till att involvera medarbetare, som ju tänker jag också i en förskoleverksamhet har olika roller, hur gör man det här på ett bra sätt? Jag tycker ni är inne på det, just i det här med differentierat ledarskap, men rent konkret, vad har ni stött på och hur har ni gjort?

ANNA: Nej, men jag märkte under satsningen gång så hade vi ju de här olika rollerna, jag som rektor vad ju väldigt delaktig men det blev också tydligt att det var handledare och specialpedagoger som höll i kompetensutvecklingsinsatsen.

ANN-CHARLOTTE: Ett sätt att anpassa till de processer och det innehållet man redan har är ju att också förstå att Specialpedagogik för lärande är lite tomt på innehåll, det är ju en idé om alla barns rättigheter och att alla barn ... att vi ska anpassa undervisningen så att alla barn verkligen kan få något gott ut av den. Jag ville också se till att det kopplades ihop med de processer man redan hade. Så jag var rätt så involverad också på planeringstider lite då och då med mina olika arbetslag just för att även om jag då också delegerar eller har medledare så vill jag också leda alla, jag ville att all personal skulle bli involverad här på olika sätt. Och här tror jag också att jag har haft en roll som översättare, om det här innehållet är Specialpedagogik för lärande, hur kan vi lägga till det i de processer som pågår, oavsett om man då har matematik som utvecklingsområde, eller som på en annan förskola, att man har lekandet som utvecklingsområde, så har ju det här innehållet i specialpedagogik någonting att lägga till till det man redan gör. Så att det inte skulle bli att man ska göra en speciell uppgift för att man ska gå på något forum som heter Specialpedagogik för lärande fast till vardags höll man på med någonting helt annat. Och det tänker jag också att då blir det väldigt olika, för det behövs en anpassning. Och jag

2023-01-11

Dnr

vill inte heller att Specialpedagogik för lärande ska störa det som finns utan förfinas det arbetet istället.

ANNA: Där ser det ju säkert väldigt olika ut också beroende på vem som tagit beslutet att gå in just i den här insatsen. Och det tänker jag att det kan ju vara lika oavsett vilken utvecklingsinsats vi är inne i. Är det jag som rektor som tagit initiativ och äger insatsen? Eller är det huvudman eller någon annan? I just mitt specifika fall så var det jag som tog initiativ och då kunde jag redan på planeringsstadiet utforma våra reflektionsdokument, där lade vi in sidor där vi skulle skriva om specialpedagogik, så det gick som en röd tråd genom hela läsåret. Och det blev dessutom under flera läsår, vi är inne på år två nu.

ERIKA: Mm, vad säger du Malin?

MALIN: I Laholms kommun har vi haft en kommunövergripande satsning så vi har gått in i det på ett lite annat sätt. Och det jag tänker och de lärdomarna som jag har fått med mig som rektor är just det som Anna var inne på, föregående fråga, det här med att man måste ha ett tydligt syfte med varför man går in i en sån här satsning och att alla medarbetare har en förståelse över detta, om inte alla går in i den samtidigt. Jag tänker ju att det blir ... Det här, vad innebär det? Och även om inte alla medarbetare på en förskola deltar samtidigt så innebär inte det att förändring inte kan ske, utan det sker ju förändring hela tiden. Och SPL eller då Specialpedagogik för lärande som sådant utifrån ett

2023-01-11

Dnr

förhållningssätt, hur vi är och hur vi gör och bemöter barnen utifrån deras specifika, individuella behov, det är ju inte en person som går en kompetensutbildning som ska genomföra utan där måste förståelsen i arbetslag, både på avdelning och på hela förskolan, tänker att det här borde man ju veta när man har jobbat som rektor ett tag. Men det blir ju också precis som alla andra, man lär sig på vägen och blir påmind över vilka utmaningar vi har, och vad som fungerar bra och vad vi behöver tänka på till nästa gång. Så att involvera medarbetare, ja, utifrån ett tydligt syfte och förståelse över varför. Och sen som vi var inne på tidigare, det här att sen som rektor vara tydlig med, och trygg i, att det får ta tid. Vi brukar ha den här metaforen med tåget, alla sitter inte i samma vagn men det viktiga är att ingen står kvar på perrongen. Tåg och mot samma mål.

ANNA: Det blir väldigt tydligt hos också just när man arbetar med flera förskolor samtidigt, då blir det så tydligt att ibland är några pedagoger lite mer drivande, då sitter de lite längre fram. Och det kan växla utifrån vilka frågor vi är inne i. Men just att man kan få vara dragare och man kan få vara följare och tillsammans blir det en progression hos alla.

ERIKA: Finns det någonting också i, under resans gång, den här tågresan som du beskriver, som har varit särskilt utmanande, som har varit faktiskt lite svårt, och hur har ni gjort för att lösa det då?

ANNA:

Jag skulle nog säga det ... Det som man oftast svarar inom förskolan, det är ju tiden, vi har ju väldigt begränsat med tid utanför barngrupp så det är den ständiga utmaningen som man står inför. Och också de här akuta frågorna som dyker upp varje dag på förskolan, när personal är frånvarande och man måste pussla med schema och kanske inte kan genomföra den planering som man tänkte. Så det är utmaningen. Men jag tänker också att när man är inne i ett utvecklingsarbete som kan vara lite utmanande och inte alltid kännas såhär mysigt och skönt, utan man måste in och borra på djupet hos sig själv, då kan det ibland vara skönt att skylla på de här akuta sakerna också. Det är mycket lättare att gå och bolla med ett schema för att vi måste få ihop dagen, än att sitta och borra djupt in i mina värderingar och mina ställningstaganden. Och då behöver jag som rektor också rödmarkera tid, ”nej, det här ska vi göra nu så får vi fixa med schema och annat vid ett annat tillfälle”

ANN-CHARLOTTE: Ja, och det blir så tydligt då att rektorn, den positionen, den rollen, är extremt viktig just för att hålla kvar riktningen, även om det då blir störningar och lite avsteg i processen, och kanske fördröjning och så vidare, att inte tappa bort, att rikta det pedagogiska arbetet mot att det faktiskt är ett ... vi ska nå alla barn och vi ska anpassa våra undervisnings- och utbildningsstrategier till de barnen vi faktiskt har och se till att vi också värnar om vår egen tid, att vi tar ... vi plockar ut oss själv ur det här

vardagsflödet lite då och då, ta ett lite mer helikopterperspektiv, och tittar lite långsiktigare. Och jag tänker en utmaning är också det här med vad ska man ha teorier till? Hur ska de påverka? Och det är också någonting som jag verkligen fått med mig i den här satsningen och i mötet med andra rektorer, att vara i teori, försöka förstå vad den egentligen säger. Och mindre det här berättarkulturen, att berätta om alla sina erfarenheter och in i detalj. Eftersom vi tycker om det vi gör och eftersom våra pedagoger oftast är väldigt engagerade i barnen relationellt så är det också någonting som kan berika jättemycket men som faktiskt är lite svårt att få till. Vara kvar i text, vad säger då Sven Persson, vad är hans rön och hur kan vi tänka om det kopplat till det vi håller på med?

[jingle]

MALIN: Men en annan utmaning för mig som rektor känner jag lite det här att vara med på banan, att leda när man inte är för främst [?? 0:25:17]§ ... Och då menar jag utifrån att i och med hela kommunen gick in i den här satsningen, vilket har varit bra, för då har man en stabil och trygg syn att det här är någonting viktigt, det här ska vi jobba med övergripande. Men som rektor upplevde jag personligen att då halkade jag efter, eftersom inte jag ägde kompetensutvecklingen på det sättet som man kanske annars gör när det är jag som initierar den. Utmaningen blev ju då att skapa förståelse för vad det är mina pedagoger faktiskt gör och går igenom och har med sig och ”hur ska jag ha

möjlighet att hinna göra detta?” när man då har flera pedagoger och mer än en förskola. Så att den utmaningen löstes egentligen av sig själv, för jag har en utvecklingsgrupp på mina förskolor och där ställde jag lite reflekterande frågor till dem just utifrån min känsla av brist på att det hade hänt någon utveckling, men får då bekräftat utav pedagogerna mycket utav det som sker i det dagliga. Och då blev jag som rektor varse att ja, det är jag som rektor som är min egen utmaning, eftersom jag förväntar mig någonting som jag kanske inte skulle förväntat mig i så tidigt skede. Och att kunna se med öronen och lyssna med ögonen, att inte bara förvänta sig någonting som inte finns där. Så därför tänker jag att ha lite is i magen, lyssna in och vara närvarande och delaktig så gott man kan, och att göra tydligt för pedagogerna att när vi har genomfört de här olika modulerna, som Specialpedagogik för lärande har, det är ju faktiskt sen som det riktiga arbetet börjar, där vi faktiskt gör ett avstamp. Och det är inte slut där, utan då har vi någonting ytterligare att jobba med och ta del av och faktiskt landa in i allt gott vi har fått med oss och ”hur ska vi göra nu då?”

ERIKA:

Det här är ju en satsning för utveckling som sagt men hur har ni sett och tänkt just när det kommer till att också det här förändringsarbetet ska bli bestående? För det har man ju förstått, det är man viktig fråga, och det är inte alltid heller att det sker i en verksamhet, att man kan se till att man hämnar på ett nytt bättre läge. Men hur har ni tänkt och hur gör ni

kring det? Ann-Charlotte, jag skickar frågan först till dig.

ANN-CHARLOTTE: Att redan från början ha insikt eller idé om det som du beskriver, Malin, vad ska hända efter kompetensutvecklingsinsatsen? Det är ju inte förrän efter utbildningen som någonting egentligen kan ske. Så att jag tänker nog när man går in i såna här satsningar, att man får nog tänka tre år. Kanske först att verkligen prata om ”vad är det för behov vi har just nu, vad är det för insatser som behövs? Varför ska vi hålla på med till exempel Specialpedagogik för lärande?” Att det är underskattat att etablera någon förförståelse eller någon jordmån för det. För att sen då genomföra den här insatsen, kompetensutvecklingen, och därefter, när alla får tillgång till den, det är då arbetet faktiskt börjar. Hur omsätter vi det här i praktiken? Och då behöver vi också gå tillbaka till vilka texter var det vi läste, vad var det för rön? Och det här delaktighet och inflytande, som är en del av Specialpedagogik för lärande, hur ser den ut just nu? Är det för alla barn eller nöjer vi oss med mittenfåran? Och vad är det vi faktiskt behöver förändra? Så att man vet om att ska det bli bestående så krävs det rätt så rejält med tid, tid över tid. Och någonting vi har fått med oss i Specialpedagogik för lärande är ett jätte viktigt begrepp, det är tillsammans, och tillsammans på alla nivåer i hela styrkedjan. Och tillsammans också i barngrupperna. Det här gör vi tillsammans, det här klarar vi av ihop. Och det tänker jag är någonting som

2023-01-11

Dnr

har etablerat sig i min organisation. Det är väl ingen som ska göra saker och ting alldeles på egen hand och för sig själv?

ERIKA: Vad säger du Anna?

ANNA: Ja, men jag kan bara stämma in. När vi avslutade år ett i den första modulen, det var verkligen då som vi kunde se att ”nej, men nu börjar det hända saker i barngrupp”. Nu finns det ju två moduler i Specialpedagogik för lärande och mina förskolor har fått förmånen att kunna arbeta med modul nummer två. Och jag tänker att det kommer ju inte ta slut där, utan precis som du säger, man måste nog avsätta minst tre år för kompetensutvecklingsinsatsen, även om det är ett aktionsforskande arbetssätt där man går ut och provar i sin barngrupp hela tiden så sitter det ju inte i ryggraden hos pedagogerna, utan det är fortfarande inne i ett nytt lärande. År tre blir ju väldigt viktigt för det är då som jag tänker att nu ska det börja sitta mer i rutinerna, nu sitter det i ryggraden, det är såhär vi jobbar, de kräver inte lika mycket av mig som person.

ERIKA: Mm, jag tänkte Malin, har du någonting som du ...?

MALIN: Vi rektorer får ju visa riktningen, men att vi också då visar det här att vi måste inte göra allt hela tiden, utan nu gör vi detta, så ser vi hur utfallet blir, och så håller man i. För att förskolans uppdrag är ju så komplext, så även om vi då kanske tycker ”ska vi bara ...?” Ja, men det är väldigt mycket som går in i det här vi

jobbar med och Specialpedagogik för lärande som metod eller förhållningssätt, det är så mycket mer som går i det. Så vi ska inte göra det för stort utan i det lilla fångar vi det stora.

ANNA:

Jag tänker just det här på att hålla i och inte hoppa från tuva till tuva, just att man håller i ända tills man ser tydliga resultat i barngrupp. Det ska ju heller inte stanna kring att pedagogerna får väldigt mycket kunskap, då har vi inte kommit hela vägen.

ANN-CHARLOTTE: Och det är ju det som är det svåra att göra annorlunda,

det är precis som du säger, det är en sak att kompetensutveckla sig och fylla på sin egen kunskap, men sen när den då ska omsättas i handling tar det ju en annan form och blir faktiskt lite svårare. Och jag tror också det var du som var inne på det Anna, också, det här med kompetensfällan, när man ska skaffa sig nya vanor, att det svajar lite då. Samtidigt tror jag också att den här insatsen hamnar lite mer rätt för att pedagogerna värnar om barnen och mötet med barnen. Så när de ser att det faktiskt också går hela vägen ut till barnen så får såna här satsningar legitimitet hos pedagogerna för det är där de har sitt engagemang. Och det är inte alltid där vi jobbar med våra olika insatser. Det blir belönande när man når hela vägen ut till barnen för alla led, för det är ju faktiskt det vi vill, och framförallt det som pedagogerna vill, det är det som ligger dem varmast om hjärtat, det är jag helt övertygad om.

2023-01-11

Dnr

- ERIKA: Om vi nu såhär mot slutet av samtalet vänder blicken mot er själva, om ni skulle få välja en lärdom som ni tycker har varit den viktigaste för er personligen i ert ledarskap?
- MALIN: Det här med att arbeta långsiktigt, och det är egentligen ingen ny lärdom men det är egentligen det här att man får det lyft fram igen, att det tar tid, vi behöver inte ha så bråttom. Och då är det viktigt för mig som rektor att föregå med gott exempel. För det är som mina kollegor har lyft under det här samtalet också, att vi vill så mycket vi också. Och då kan vi ha läst någonting eller hört någonting eller tagit del av någon fortbildning på något sätt och så vill vi hem till våra förskolor och applicera detta såklart för vi ser ju att det där skulle vara bra. Och det funkar inte så utan vi behöver också ibland få landa och backa och jag brukar säga det, jag säger det inte högt men ... ja, nu gör jag ju det, men det här att så frön, att man ibland som rektor kan gå ut i sin verksamhet och slänger man ut lite frön här och där. Och när pedagogerna kommer tillbaka, och det kan vara efter någon vecka eller efter någon månad, och så har de här fröna landat någonstans och då blir det mer naturligt att gå in i lite mindre saker. Men i de här stora utvecklingsområdena, låt det få ta tid, vara närvarande som rektor och försöka att vara delaktig i den mån man har möjlighet. Håll i och håll ut så kommer vi se ett gott resultat som gynnar barnen.

2023-01-11

Dnr

ANNA: Jag skulle nog säga mod att våga säga nej,, mod att våga smalna av, att inte hamna i aktivitetsfällor, att inte hoppa från utvecklingsområde till utvecklingsområde, utan våga stanna upp, vänta in tills vi ser resultat i barngrupp.

ERIKA: Vad säger du Ann-Charlotte?

ANN-CHARLOTTE: Det är många lärdomar men något som jag verkligen har fått med mig, det är också nya perspektiv att tolka läroplansuppdraget med. Alltså Läroplanens intentioner. Och det här viktiga, viktiga mötet, helhetssyn på barnen. Det är så väldigt lätt att fastna i att vi ska ha hög måluppfyllelse, vilket också gör att vi säger ”ja, men vi har gjort matte och vi har gjort naturvetenskap och vi har gjort estetik och alltihopa, alltså har vi bra måluppfyllelse”. Men med vilken kvalitet i mötet med barnen och vad gjorde det för skillnad för barnen? Och jag ser ju, hur tänker jag att jag läser Läroplanen annorlunda? Det är alla barn vi pratar om och det är den här interaktionen som är det mest centrala. Och det måste jag vara rädd om. Jag måste också gå in och uppmärksamma det och just nu ser vi också hur svårt det är att fånga upp det i ett systematiskt kvalitetsarbete. För det är så små microstunder, det kan vara såna guldstunder och det kan vara hur många som helst och ändå så uppmärksammas det inte. Och så mäter vi någonting helt annat. Fast det kanske är precis just det som är kvalitet. Så jag har fått en förändrad syn på ”vad är en kvalitativ förskola?” Och min förändrade syn spelar

2023-01-11

Dnr

roll för hur jag leder och spelar förhoppningsvis också roll för vad som blir uppmärksammat av pedagogerna själva, som i sin tur gör att barnen får helt andra samspelsfarenheter än vad de kanske fick tidigare.

ERIKA: Jättespännande hörni att få höra om era reflektioner kring hur det har påverkat er också, tänker jag, den här resan som ni har gjort och gör. Så jag vill verkligen säga stort tack till er för att ni var med i det här samtalet och för att ni har delat med er av erfarenheterna.

ANN-CHARLOTTE: Varsågod.

ANNA: Tack för att jag fick vara med.

MALIN: Tack själv.

ERIKA: Och jag tänker också att nu har det ju varit fokus förstås på Specialpedagogik för lärande men det är ju lärdomar som gäller förändrings- och utvecklingsarbete oavsett som man kan ta till sig av och också dra nytta av, tänker jag, det som ni har sätt och lyfter här. Och till dig som har lyssnat vill jag också säga att om du vill veta mer om rektorers betydelse när det kommer just till kompetensutvecklingsinsatser och kollegialt lärande så finns ju de här resultaten som forskningscirkeln som Anna, Ann-Charlotte och Malin har berättat om i det här samtalet också i form av en rapport och den kan man ladda ner på SPSM:s webbplats, SPSM.se. Och där kan man också hitta mer information om Specialpedagogik för lärande, så jag tänker att det här

kanske gör att man vill borra lite djupare och då finns det mer material man kan få ta del av där. Och så vill jag också säga till dig som har lyssnat att du kan hitta fler av våra poddavsnitt på vår webbplats och du kan också dem där poddar finns. Och då är det poddar som på olika sätt tar upp frågor om utbildning och lärande i förskola och skolor och ofta då med fokus på barn och elever i behov av stöd. Så med de orden får vi säga tack för att ni har lyssnat och vi hoppas vi hörs igen.

INFORÖST:

Tack för att du har lyssnat på SPSM:s podd Lika Värde. Fler avsnitt hittar du på [SPSM.se](https://www.spsm.se) och där poddar finns.

Signatur